

Z pojmů, u kterých se diskutuje shoda, příbuznost nebo odlišnost, uvedme: kritická cesta (critical pathway), klinická cesta (clinical pathway), integrovaná cesta péče (integrated care pathway), cesty péče (care pathway), mapa cesty pacienta (care map/patient journey mapping), průchod pacientů zdravotnickým zařízením/systémem (patient flow) aj.

Cesta pacienta (Patient pathway)

Obecně a zjednodušeně se týká převážně poskytovatelů zdravotní péče.

Cesta pacienta/Léčebný plán

(Patient pathway)

Obecně a zjednodušeně se týká převážně příjemců zdravotní péče.

V tabulce 5 uvádíme některé další definice, resp. charakteristiky výše uvedených pojmů.

K možnostem využití konceptu Cesta péče při řešení problému polypragmázie patří řízení přechodů v péči a účinný management léčiv s cílem minimalizovat polypragmázii (57), klinická cesta nabízí týmový přístup k hodnocení a snižování nevhodné polypragmázie, možnost reagovat na podněty pacientů a individualizovat péči (57, 58); na optimalizaci farmakoterapie také cílí Cesta pacienta (59) v návaznosti na léčebný plán.

V českém prostředí byl obdobně znějící pojem, ale poněkud s odlišným obsahem, představen Českým zdravotnickým fórem v roce 2011. Jednalo se o projekt Cesta ke zdraví (60), jehož cílem byla podpora péče o zdraví a šíření informací ve všech věkových skupinách obyvatel ČR. Projekt byl především zaměřen na výchovu ke zdraví a zvyšování zdravotní gramotnosti lidí. Jeho součástí bylo také sestavení a distribuce Desatera pro zdraví.

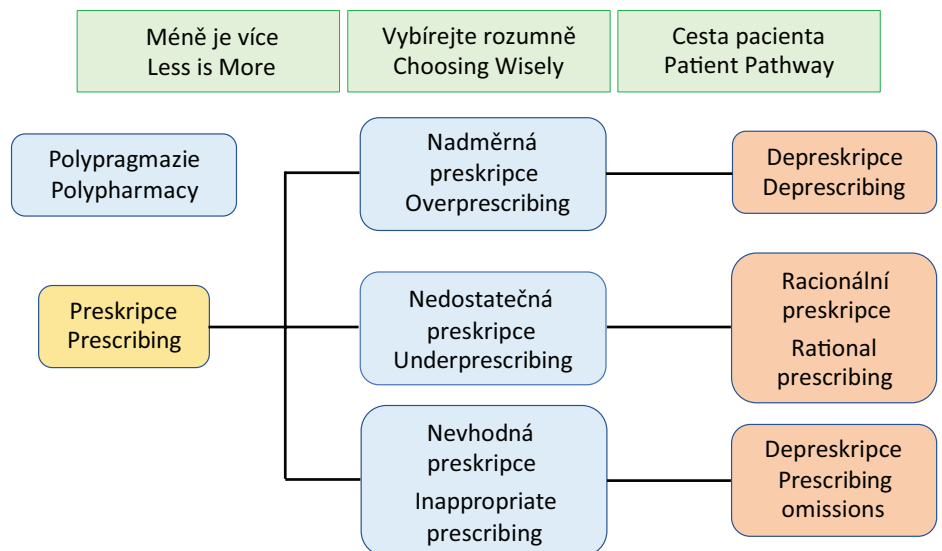
Závěr

Všechny výše popsané postupy a koncepty (Obr. 4) – řešení preskripčních kaskád, uplatňování konceptu Méně je více (Less is More), dopo-

Tab. 5. Vybrané charakteristiky pojmů Patient pathway (léčebný plán) a Patient journey (cesta pacienta)

Patient pathway – léčebný plán	Patient journey – cesta pacienta
Cesta pacienta (patient pathway) je posloupnost (nebo síť) typů zdravotních událostí, která abstrahuje a seskupuje cesty pacienta (patient journeys) (48). Ideální standardizovaný proces nebo protokol, který poskytovatelé zdravotní péče dodržují při zvládání konkrétního onemocnění nebo stavu včetně kroků od diagnózy až po výsledky léčby. Důraz je kladen na medicínské a procedurální aspekty péče, přičemž se podrobně popisují klinické kroky a intervence od diagnostiky až po léčbu a následná opatření. Cíl: zefektivnit poskytování zdravotní péče, snížit rozdíly v postupech a zlepšit klinické výsledky (49). Strukturovaný rámec pro poskytování péče u člověka s danou diagnózou. V češtině můžeme mluvit o „léčebném plánu“ nebo „diagnosticko-terapeutickém postupu“ (50).	Cesta pacienta je soubor zdravotních událostí jednotlivých osob (48), řetězec vzájemně propojených událostí, které pacient zažívá, když se poprvé zapojí do určitého systému zdravotní péče nebo k různým poskytovatelům (51, 52), časoprostorové rozložení interakcí pacienta s více zařízeními péče v čase (53, 54). Označuje zkušenosti pacienta během celého období péče, počínaje přijetím a konče propuštěním z nemocnice (52, 55, 56). Holistický pohled na zkušenosti pacienta od vzniku příznaků přes různé fáze vyhledávání a přijímání péče včetně diagnostiky, léčby a průběžného managementu. Důraz je kladen na zkušenosti pacienta, jeho pocity, výzvy a celkový vliv onemocnění a systému zdravotní péče na jeho život. Cíl: Pochopit a zlepšit zkušenosti pacientů, jejich spokojenost a zapojení do služeb zdravotní péče (49). Pohled na individuální zkušenosti pacienta, zdůrazňuje význam pochopení a podpory celkového zážitku pacienta v rámci zdravotnického systému i mimo něj (50).

Obr. 4. Nástroje pro optimalizace farmakoterapie

ručení kampaní Vybírejte rozumně (Choosing Wisely) a Cesty pacienta (Patient pathway) – mají za cíl soustředit pozornost zdravotnických pracovníků na důležitost zhodnocení a zvážení nutnosti jimi aplikovaných postupů. Doporučení a upozornění formulovaná v rámci těchto konceptů a kampaní mohou přispět ke zlepšení poskytované zdravotní péče a lze předpokládat, že tím i zdravotních výsledků pacientů. Studie změn zdravotního stavu obyvatel hodnotící pří-
mý dopad výše uvedených doporučení zatím

nejdou k dispozici. Obtížné bude v této souvislosti od sebe odlišit vliv jednotlivých determinant zdraví včetně dalších forem poskytované zdravotní péče, dále podpory zdraví (health promotion), zdravotní gramotnosti (health literacy) aj. Přesto se může popsané pojetí pozitivně uplatnit při racionalizaci preskripce, podpoře správného užívání léčiv a zdůraznit důležitost upřednostňovat péči založenou na hodnotách a vyvarovat se nadbytečnému zatížení pacientů diagnostickými a terapeutickými intervencemi.

LITERATURA

- Kolář J, Ambrus T, Grega T, et al. Příspěvek k pojmu polypragmázie. I. Etymologické poznámky. Čes slov Farm. 2022;71(6):245-250.
- Kolář J, Ambrus T, Grega T, et al. Příspěvek k pojmu polypragmázie. II. Preskripce a užívání léčiv. Čes slov Farm. 2023;72(1):3-10.
- Kolář J, Ambrus T, Grega T, et al. Příspěvek k problematice polypragmázie. Depreskripce – praktické nástroje. Farm

Obz. 2022;91(5):109-17.

- Engi Z, Matuz M, Soós G, et al. Gyógyszerrosta: a racionális gyógyszeres terápia meghatározó eleme. Orv Hetil. 2023;164(24):931-941.
- Rochon PA, Gurwitz JH. Optimising drug treatment for elderly people: the prescribing cascade. BMJ. 1997; 315(7115):1096-1099.
- Rochon PA, Gurwitz JH. Drug therapy. Lancet. 1995; 346(8966):32-36.

346(8966):32-36.

- Rochon PA, Gurwitz JH. The prescribing cascade revisited. Lancet. 2017;389(10081):1778-1780.
- Kalisch LM, Caughey GE, Roughead EE, et al. The prescribing cascade. Aust Prescr. 2011;34(6):162-166.
- Adrien O, Mohammad AK, Hugtenburg JG, et al. Prescribing Cascades with Recommendations to Prevent or Reverse Them: A Systematic Review. Drugs & Aging. 2023;40(12):1085-1100.